

Úřad práce v Mostě, pověřený koordinací státní politiky
zaměstnanosti v Ústeckém kraji, tř. Budovatelů 1989,

434 01 Most

e-mail: most@up.mpsv.cz

http://portal.mpsv.cz/sz/local/mo_info

KOMENTÁŘ K VÝVOJI TRHU PRÁCE V ÚSTECKÉM KRAJI v 1. pololetí 2005

Předkládá: **JUDr. Jana Šmejcová**, ředitelka Úřadu práce v Mostě

Most, září 2005

Osnova komentáře k vývoji trhu práce v 1.pololetí 2005

- I. ZAMĚSTNANOST**
- I.1 Celková zaměstnanost**
- I.4 Volná pracovní místa**
- II. NEZAMĚSTNANOST**
- II.1 Základní charakteristika vývoje nezaměstnanosti**
- II.2 Tok nezaměstnanosti**
- II.3 Struktura uchazečů o zaměstnání (vzdělání, věk, délka evidence, KZAM)**
- II.4 Vybrané skupiny uchazečů o zaměstnání**
- II.4.1 Absolventi škol a mladiství**
- II.4.2 Osoby se ZP, resp. se ZPS**
- III. CIZINCI NA TRHU PRÁCE**
- IV. AKTIVNÍ POLITIKA ZAMĚSTNANOSTI**
- IV.1 Vynaložené finanční prostředky na APZ**
- IV.2 Nově vytvořená pracovní místa v rámci jednotlivých nástrojů APZ**
- IV.3 Rekvalifikace**
- V. PROGNÓZA VÝVOJE TRHU PRÁCE V DALŠÍM OBDOBÍ**
- V.1 Předpokládaný vývoj v kraji - očekávané ovlivňující celorepublikové a místní faktory**
- V.2 Nejvíce ohrožené skupiny uchazečů o zaměstnání a situace v nejohroženějších mikroregionech**
- V.3 Dvě varianty možného vývoje nezaměstnanosti**

I. ZAMĚSTNANOST

I.1 Celková zaměstnanost

Tabulka I/1 - Vývoj počtu zaměstnavatelů

	stav k	
	31.12.2004	30.6.2005
zaměstnavatelé se stavem nad 25 zaměstnanců	1 964	1 959
zaměstnavatelé v drobném a středním podnikání (se stavem do 25 zaměstnanců)	14 856	15 145
celkový počet zaměstnavatelů	16 820	17 104

Počet zaměstnavatelů je v Ústeckém kraji stabilizovaný. V uplynulém pololetí došlo dokonce k nárůstu jejich počtu, a to v kategorii malých a středních podniků, což je z hlediska vývoje zaměstnanosti příznivý signál. Na nárůstu počtu zaměstnavatelských subjektů se významnou měrou podílejí rozvojové a průmyslové zóny v kraji a jejich postupné naplňování.

Tabulka I/2 - Vývoj počtu zaměstnanců a OSVČ

	stav k	
	31.12.2004	30.6.2005
zaměstnanci u firem se stavem nad 25 zaměstnanců	248 091	228 105
zaměstnanci u drobných a středních firem (se stavem do 25 zaměstnanců)	67 308	69 873
osoby samostatně výdělečně činné (OSVČ)	54 061	50 982
celková zaměstnanost (zaměstnanost u firem všech velikostních kategorií + OSVČ)	369 460	348 960

Z hlediska počtu zaměstnanců si dominantní roli drží stále podniky s více jak 25 zaměstnanci, což je v našem kraji logické, neboť zaměstnanost v kraji byla zejména v minulosti soustředěna u několika průmyslových gigantů. V uplynulých letech však převažoval trend poklesu zaměstnanosti u této skupiny zaměstnavatelů. Naopak dochází k nárůstu zaměstnanosti u malých a středních firem, což lze z hlediska trhu práce považovat za příznivý jev. Příznivý vliv na zaměstnanost mají zejména rozvojové a průmyslové zóny a v nich vznikající nové pracovní příležitosti. I přes tento poměrně příznivý trend je potřeba soustavně pokračovat v aktivitách vedoucích k přilákání dalších investorů do našeho kraje, zejména potom do nezaměstnaností nejvíce postižených okresů. Za mírně negativní jev považujeme setrvalý trend poklesu počtu samostatně výdělečných osob, který byl způsoben zejména ukončováním živností v důsledku přijetí zákona o minimálních odvodech, ale také zvýšenou konkurencí v oblasti obchodu a služeb, v důsledku otevření nových hypermarketů, supermarketů a diskontních prodejen.

1.2 Volná pracovní místa

Tabulka I/3- Počet hlášených volných míst podle požadavků na vzdělání

ISCED97	31.12.2004			30.6.2005		
	uchazeči	volná místa	uchaz./ 1 místo	uchazeči	volná místa	uchaz./ 1 místo
bez vzdělání a neúplné základní	407	50	8,1	379	43	8,8
základní vzdělání	31 596	837	37,7	30 192	445	67,8
nižší střední vzdělání	66	2	33	58	1	58
nižší střední odborné	1 935	11	175,9	1 712	0	-
střední odborné s výuč.listem	26 663	1 532	17,4	24 209	1 542	15,7
stř. nebo stř.odb. bez mat. i výuč. listu	547	10	54,7	493	11	44,8
ÚSV	1 513	12	126,1	1 463	12	121,9
ÚSO s vyučením i maturitou	1 999	29	68,9	1 825	23	79,3
ÚSO s maturitou (bez vyučení)	7 647	314	24,4	7 181	369	19,4
vyšší odborné vzdělání	190	6	31,7	186	12	15,5
bakalářské vzdělání	142	9	15,8	174	20	8,7
vysokoškolské	764	132	5,8	738	224	3,3
doktorské	24	4	6	22	3	7,3
celkem	73 493	2 948	24,9	68 632	2 705	25,4

Z tabulky je patrné, že stále je ze strany zaměstnavatelů největší zájem o vyučené uchazeče, zejména potom o uchazeče v řemeslnických profesích jako např.: zedník, zámečnick, obráběč kovů, svářeč, tesař, truhlář, kuchař, prodavačka, šička a švadlena. Přesto se stává, že právě osoby v těchto profesích jsou nejvíce zastoupeny mezi uchazeči o zaměstnání. Tento zdánlivě nesmyslný rozpor má několik příčin:

1. Uchazeči mají různá zdravotní omezení, která jim neumožňují vykonávat svou profesi (toto je případ zejména stavebních profesí).
2. V profesi jsou tak malé výdělkové, že se uchazeči nevyplatí pracovat (případ prodavaček).
3. Uchazeči nezvládají dobře práci v úkole (případ šiček, švadlen).

Zaměstnavatelé se snaží situaci v mnoha případech řešit zaměstnáváním cizinců, či občanů Slovenské republiky, kteří jsou, z jejich pohledu, levnější a výkonnější pracovní síla.

II. NEZAMĚŠTNANOST

II.1 Základní charakteristika vývoje nezaměstnanosti

Tabulka II/1 – Vývoj nezaměstnanosti

	stav k			
	celkem		ženy	
	31.12.2004	30.6.2005	31.12.2004	30.6.2005
evidovaní uchazeči o zaměstnání celkem	73 493	68 632	36 995	35 507
z toho dosažitelní	69 428	65 288	34 445	33 524
volná pracovní místa	2 948	2 705	-	-
uchazeči připadající na 1 VPM	25	25,4	-	-
uchazeči pobírající podporu v nezaměstnanosti (do 30. 9. 2004 hmotné zabezpečení)	14 184	13 072	7 270	6 949
míra nezaměstnanosti podle staré metodiky (v %)	16,9	15,9	-	-
míra nezaměstnanosti podle nové metodiky (v %)	15,8	15,0	17,8	17,4

Z hlediska míry nezaměstnanosti je kraj, i přes pokles nezaměstnanosti v uplynulém pololetí, stále na prvním místě v rámci ČR, a to zejména díky okresům Most, Chomutov a Teplice, kde míra nezaměstnanosti patří k nejvyšším v republice. V okrese Most je pak již mnoho let nejvyšší. Přes tuto nelichotivou pozici došlo v uplynulém pololetí k poměrně výraznému poklesu nezaměstnanosti. Počet evidovaných nezaměstnaných se za uplynulé pololetí snížil o 4 861. Tato situace se může dále zlepšovat s příchodem dalších nových investorů do Ústeckého kraje, zejména potom do těchto nejhroženějších okresů, což by mělo zůstat **prioritním cílem** jak republikových, tak i krajských orgánů.

II.2 Tok nezaměstnanosti

Tabulka II/2 – Tok nezaměstnanosti

	celkem		
	nově evidovaní	vyřazení	umístění
za rok 2004	68 599	71 577	44 792
za pololetí 2005	31 920	36 781	25 084

Hlavním zdrojem nezaměstnanosti v kraji jsou stále velké firmy, které v minulých letech procházely, a některé ještě stále procházejí, restrukturalizací a s ní spojeným snižováním počtu pracovníků. Nemałym zdrojem nezaměstnanosti jsou také absolventi škol a občané se ZP, pro které, po jejich příchodu na trh práce, jen obtížně nacházíme uplatnění. Z hlediska profesního jsou hlavním zdrojem nezaměstnanosti občané nekvalifikovaní, popř. s neúplnou kvalifikací, kteří jsou v mnoha případech z trhu práce vytěsňováni občany kvalifikovanými, kteří z nějakého důvodu (zejména z důvodu snižování počtu pracovníků) přišli o zaměstnání. Poměrně velký vliv na nezaměstnanost mají sezónní práce, které ji ovlivňují jak kladně, tak i záporně. Sezónní práce mají největší vliv

v okresech, ve kterých má velký podíl na zaměstnanosti zemědělství. Poměrně velký vliv na zaměstnanost mají i sezónní práce ve stavebnictví.

II.3 Struktura uchazečů o zaměstnání (vzdělání, věk, délka evidence, KZAM)

Tabulka II/3 - Vzdelanostní struktura uchazečů o zaměstnání

	stav k							
	celkem				ženy			
	31.12.2004		30.6.2005		31.12.2004		30.6.2005	
	abs.	v %	abs.	v %	abs.	v %	abs.	v %
bez vzdělání a neúplné základní	407	0,6	379	0,6	190	0,5	178	0,5
základní vzdělání	31 596	43,0	30 192	43,9	15 971	43,3	15 390	43,3
nižší střední vzdělání	66	0,1	58	0,1	35	0,1	32	0,1
nižší střední odborné	1 935	2,6	1 712	2,5	732	2,0	719	2,0
střední odborné s výuč.listem	26 663	36,3	24 209	35,2	12 393	33,5	11 740	33,1
stř. nebo stř.odb. bez mat.i výuč. listu	547	0,7	493	0,7	445	1,2	409	1,2
ÚSV	1 513	2,0	1 463	2,1	1 014	2,7	1 002	2,8
ÚSO s vyučením i maturitou	1 999	2,7	1 825	2,7	939	2,5	931	2,6
ÚSO s maturitou (bez vyuč.)	7 647	10,4	7 181	10,5	4 746	12,8	4 589	12,9
vyšší odborné vzdělání	190	0,3	186	0,3	116	0,3	118	0,3
bakalářské vzdělání	142	0,2	174	0,2	72	0,2	94	0,3
vysokoškolské	764	1,0	738	1,1	302	0,8	296	0,8
doktorské	24	0,1	22	0,1	10	0,1	9	0,1
celkem	73 493	100,0	68 632	100,0	36 995	100,0	35 507	100,0

Přes skutečnost, že kvalifikovaní uchazeči nacházejí zaměstnání snadněji než nekvalifikovaní, je jejich podíl na celkové nezaměstnanosti vyšší. To lze považovat za příznivý signál, zejména z hlediska potencionálních investorů. Je totiž patrné, že kraj disponuje dostatečnou kapacitou kvalifikované pracovní síly, jejichž jediným handicapem může být nevhodná kvalifikační skladba. Tento handicap však dokáží úřady práce s využitím rekvalifikačních kursů odstranit. Pokud potencionální zaměstnavatel přijde a sdělí s dostatečným předstihem své požadavky na pracovní sílu, není většinou velký problém připravit uchazeče o práci v požadované struktuře. Kromě nevhodné kvalifikační struktury je někdy zásadní překážkou při získání zaměstnání věk, a to ze dvou důvodů. Prvním důvodem je skutečnost, že u poměrně velké skupiny uchazečů ve věku do 25 let se jedná o lidi bez praxe, kteří jsou poměrně těžko umístitelní. Druhý důvod je zcela opačný. Jedná se o skupinu uchazečů v předdůchodovém věku, kteří, přes své bohaté profesní zkušenosti, přestávají být v některých oborech pro zaměstnavatele atraktivní. A tak i oni jen zřídka nacházejí pracovní uplatnění. Bohužel je v poslední době, z výše uvedených důvodů, patrný nárůst podílu věkové skupiny nad 50 let na celkové nezaměstnanosti. A patrně se bude jednat o dlouhodobější trend, neboť tato skupina patří mezi nejvíce ohrožené možností ztráty zaměstnání. Z těchto důvodů věnují úřady práce této skupině, stejně tak jako skupině uchazečů do 25 let, zvýšenou pozornost, zejména při využívání nástrojů aktivní politiky zaměstnanosti.

Tabulka II/4 - Věková struktura uchazečů o zaměstnání

	stav k							
	celkem				ženy			
	31.12.2004		30.6.2005		31.12.2004		30.6.2005	
	abs.	v %	abs.	v %	abs.	v %	abs.	v %
do 19 let	4 874	6,6	4 224	6,2	2 262	6,1	1 938	5,5
20-24 let	11 204	15,2	9 825	14,3	4 479	12,1	4 190	11,8
25-29 let	10 073	13,7	9 142	13,3	4 877	13,2	4 483	12,6
30-34 let	9 194	12,5	8 778	12,8	5 273	14,2	5 121	14,4
35-39 let	7 897	10,7	7 461	10,9	4 544	12,3	4 463	12,6
40-44 let	7 323	10,1	6 970	10,2	4 114	11,1	4 022	11,3
45-49 let	7 910	10,8	7 261	10,6	4 430	12,1	4 138	11,7
50-54 let	9 206	12,5	8 714	12,7	5 228	14,1	5 063	14,2
55-59 let	5 272	7,2	5 579	8,1	1 681	4,5	1 976	5,6
nad 60 let	540	0,7	678	0,9	107	0,3	113	0,3
Celkem	73 493	100,0	68 632	100,0	36 995	100,0	35 507	100,0

V uplynulém období se zejména díky realizaci projektů „První příležitost“ a „Nový start“ podařilo snížit počet uchazečů, kteří jsou v evidenci déle než jeden rok. Jelikož však zároveň došlo k výraznému poklesu celkového počtu uchazečů, podíl dlouhodobě evidovaných uchazečů se na celkové nezaměstnanosti opět zvýšil. Nicméně výsledky uplynulého období ukazují na smysluplnost realizace těchto projektů, které učí uchazeče větší aktivitě a zodpovědnosti při řešení jejich nepříznivé situace. Samozřejmě úřady práce při řešení této situace uchazečům systémově pomáhají.

Tabulka II/5- Délka evidence

	stav k							
	celkem				ženy			
	31.12.2004		30.6.2005		31.12.2004		30.6.2005	
	abs.	v %	abs.	v %	abs.	v %	abs.	v %
do 3 měsíců	14 573	19,8	11 971	17,4	6 209	16,8	5 707	16,1
3 – 6 měsíců	10 107	13,7	8 575	12,5	5 165	14,0	4 217	11,9
6 – 9 měsíců	5 956	8,1	6 122	8,9	3 111	8,4	2 960	8,3
9 – 12 měsíců	5 120	7,1	5 374	7,9	2 625	7,1	2 925	8,2
12 – 24 měsíců	12 281	16,7	11 619	16,9	6 447	17,4	6 291	17,7
nad 24 měsíců	25 456	34,6	24 971	36,4	13 438	36,3	13 407	37,8
celkem	73 493	100,0	68 632	100,0	36 995	100,0	35 507	100,0

Tabulka II/6 – Průměrná délka evidence (ve dnech)

	stav k			
	celkem		ženy	
	31.12.2004	30.6.2005	31.12.2004	30.6.2005
průměrná délka evidence evidovaných uchazečů	751	806	794	839
průměrná délka evidence vyřazených uchazečů	388	356	379	411

Tabulka II/7 – Struktura uchazečů o zaměstnání podle Klasifikace zaměstnání

	stav k			
	31.12.2004		30.6.2005	
	abs.	v %	abs.	v %
tř. 1 – zákonodárci, vedoucí a řídicí pracovníci	441	0,6	456	0,6
tř. 2 – vědečtí a odborní duševní pracovníci	2 068	2,8	2 095	3,1
tř. 3 – techničtí, zdravotničtí, pedagogičtí pracovníci a pracovníci v příbuzných oborech	4 609	6,3	4 493	6,5
tř. 4 – nižší administrativní pracovníci (úředníci)	4 263	5,8	4 213	6,1
tř. 5 – provozní pracovníci ve službách a obchodě	10 705	14,6	10 685	15,6
tř. 6 – kvalifikovaní dělníci v zemědělství, lesnictví a v příbuzných oborech	1 332	1,8	954	1,4
tř. 7 – řemeslníci a kvalifikovaní výrobci, zpracovatelé, opraváři	11 682	15,9	10 716	15,7
tř. 8 – obsluha strojů a zařízení	5 167	7,0	5 027	7,3
tř. 9 – pomocní a nekvalifikovaní pracovníci	28 940	39,4	27 860	40,6
tř. 0 – příslušníci armády	130	0,2	114	0,2
nezadáno	4 156	5,6	2 019	2,9
celkem	73 493	100,0	68 632	100,0

Tabulka II/7a – Struktura uchazečů o zaměstnání podle Klasifikace zaměstnání - ŽENY

	stav k			
	31.12.2004		30.6.2005	
	abs.	v %	abs.	v %
tř. 1 – zákonodárci, vedoucí a řídicí pracovníci	171	0,5	190	0,5
tř. 2 – vědečtí a odborní duševní pracovníci	1 305	3,5	1 333	3,8
tř. 3 – techničtí, zdravotničtí, pedagogičtí pracovníci a pracovníci v příbuzných oborech	2 585	7,1	2 535	7,1
tř. 4 – nižší administrativní pracovníci (úředníci)	3 448	9,3	3 479	9,8
tř. 5 – provozní pracovníci ve službách a obchodě	8 074	21,9	8 127	22,9
tř. 6 – kvalifikovaní dělníci v zemědělství, lesnictví a v příbuzných oborech	718	1,9	537	1,5
tř. 7 – řemeslníci a kvalifikovaní výrobci, zpracovatelé, opraváři	2 343	6,3	2 209	6,2
tř. 8 – obsluha strojů a zařízení	1 345	3,6	1 362	3,8
tř. 9 – pomocní a nekvalifikovaní pracovníci	14 978	40,5	14 656	41,4
tř. 0 – příslušníci armády	46	0,1	44	0,1
nezadáno	1 982	5,3	1 035	2,9
celkem	36 995	100,0	35 507	100,0

Výčet profesí s nejvyššími počty evidovaných uchazečů:

pomocní a nekvalifikovaní pracovníci,
 prodavači v obchodech,
 řidiči motorových vozidel,
 nižší administrativní pracovníci (úředníci),
 číšník, servírka,
 provozní zámečnick, údržbář,
 zedník.

II.4 Vybrané skupiny uchazečů o zaměstnání

II.4.1 Absolventi škol a mladiství

Tabulka II/8 - Vývoj počtu evidovaných absolventů škol a mladistvých podle stupně vzdělání

ISCED97	stav k			
	celkem		ženy	
	30.9.2004	30.4.2005	30.9.2004	30.4.2005
bez vzdělání a neúplné základní	96	85	44	35
základní vzdělání	977	1 138	486	543
nižší střední vzdělání	81	9	31	3
nižší střední odborné	512	453	204	183
střední odborné s výuč.listem	1 657	1 182	683	509
stř. nebo stř.odb. bez mat.i výuč. listu	0	3	0	3
ÚSV	220	174	151	112
ÚSO s vyučením i maturitou	516	314	206	147
ÚSO s maturitou (bez vyučení)	1 362	917	807	534
vyšší odborné vzdělání	107	55	74	33
bakalářské vzdělání	76	53	46	33
vysokoškolské	180	58	92	26
doktorské	1	1	1	0
celkem	5 785	4 442	2 825	2 161

Mladí lidé se po ukončení vzdělávacího procesu až příliš často, místo plynulého přechodu do praxe, stávají registrovanými uchazeči o zaměstnání. Postupně tak ztrácejí teoretické a odborné znalosti, aniž by získali jakékoliv pracovní návyky a dovednosti. Situace v zaměstnávání absolventů se zlepšila po zrušení základní vojenské služby, která byla jednou z překážek při získávání pracovního uplatnění.

Řada zaměstnavatelů při obsazování volných pracovních míst, pokud jsou za současné velmi nepříznivé situace vůbec k dispozici, preferují pracovníky s odbornou praxí. Proto úřady práce, při umísťování absolventů škol a mladistvých uchazečů do zaměstnání, využívají všech dostupných nástrojů aktivní politiky zaměstnanosti spolu s intenzivní poradenskou činností.

K úspěšnému umísťování absolventů škol a mladistvých uchazečů, s využitím nástroje odborné praxe absolventů (do 30.9.2004) či vyhrazená pracovní místa (od 1.10.2004), přispívá jejich adaptabilita, flexibilita a aktivita a s ní spojená větší úspěšnost v nalezení pracovního uplatnění, než u dlouhodobě evidovaných uchazečů.

K vyřešení této nepříznivé situace by také mohlo přispět obnovení učňovského školství, kdy se každý učeň učil pro konkrétního zaměstnavatele. Na jedné straně by si zaměstnavatelé mohli takto vychovávat a připravovat kvalifikovanou pracovní sílu. Na druhé straně by se eliminovaly situace **přípravy absolventů v profesích, které vlastně nikdo nepotřebuje**. Je tedy nutné zajistit větší zapojení zaměstnavatelů do přípravy a vzdělávání mladých lidí.

K vyšší angažovanosti zaměstnavatelů na profesní přípravě mladých lidí lze využívat i *veletrhy vzdělávání* pořádané v rámci „Volby povolání“, které mohou zaměstnavatelé svou přítomností výrazně ovlivnit .

II.4.2 Osoby se ZP, resp. se ZPS

Tabulka II/9 – Vývoj počtu uchazečů osob se zdravotním postižením, resp. se ZPS

	stav k			
	celkem		ženy	
	31.12.2004	30.6.2005	31.12.2004	30.6.2005
osoby se ZP, resp. se ZPS ¹⁾	9 000	8 944	4 362	4 441
podíl na celkovém počtu uchazečů	12,2	13,0	11,8	12,5
z toho: plně invalidní	28	53	14	23
částečně invalidní	3 690	6 900	1 808	3 428
os. zdravotně znevýhodněné	1 095	1 991	541	990

¹⁾ do 30.9.2004

Vzhledem k vysokému procentu nezaměstnanosti v Ústeckém kraji je umístění občanů se ZP velice náročný úkol. Tito občané mají pro dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav podstatně omezenou možnost pracovního uplatnění, a to ve zcela úzkém okruhu zaměstnání, případně zaměstnání za mimořádně upravených podmínek.

Uchazeči se ZP jsou umísťováni s poskytnutím hmotného zvýhodnění ve prospěch zaměstnavatele v rámci aktivní politiky zaměstnanosti. Další možnosti umístění jsou především výrobní družstva invalidů, svazy zdravotně postižených, chráněné dílny a pracoviště, která zřizují zaměstnavatelé. I přes příspěvky na provoz a zřízení pracovišť, které jsou zaměstnavateli poskytovány, jich je stále ještě nedostatek. Některým občanům, kterým je přiznán částečný invalidní důchod z jakýchkoliv zdravotních důvodů (pracovní úraz, nemoc z povolání apod.), doplácí zaměstnavatel po celou dobu evidence částky do výše rozhodného výdělku. Proto není většinou ze strany uchazečů zájem o jakékoliv zaměstnání.

III. CIZINCI NA TRHU PRÁCE

Tabulka III/1 - Zaměstnávání cizinců, občanů EU, EHP a Švýcarska

Zaměstnanost		stav k	
		31.12.2004	30.6.2005
cizinci	- pracovní povolení	1 213	2 315
	- informace § 98 písm. a) až e), j), k)	387	338
občané EU		1 009	1 334
občané EHP (Norsko, Island, Lichtenštejnsko)		4	4
občané Švýcarska		0	0

Situaci v zaměstnávání cizinců, lze pokládat za stabilizovanou. Cizinci zde vykonávají jednak práce, o které není ze strany občanů ČR zájem, jednak zde pracují v profesích, kde přetrvává převis poptávky nad nabídkou, či se jedná o vysoce kvalifikované specialisty zahraničních firem, kteří zde vykonávají manažerské funkce.

IV. AKTIVNÍ POLITIKA ZAMĚSTNANOSTI

IV.1 Vynaložené finanční prostředky na APZ

Tabulka IV/1 - Výdaje na politiku zaměstnanosti (v tis. Kč)

	rok 2004	pololetí 2005
výdaje na politiku zaměstnanosti celkem (PZ)	1 372 302	667 237
z toho na pasivní politiku (PPZ)	682 511	353 000
na aktivní politiku (APZ)	690 185	314 237
podíl APZ na PZ v %	50,29	47,09

Bohužel v uplynulém období došlo opět k poklesu podílu aktivní politiky zaměstnanosti na celkových výdajích na politiku zaměstnanosti. Tento pokles byl způsoben zejména nižšími rozpočty na aktivní politiku zaměstnanosti u jednotlivých úřadů práce. V mnoha případech byly tyto rozpočty ve druhém pololetí navýšeny, a tak by se podíl aktivní politiky zaměstnanosti mohl opět zvýšit. Jistě je z pohledu státu výhodnější investovat do aktivní politiky zaměstnanosti, kde je uchazeč odměňován za svou aktivitu, než investovat do pouhého vyplácení dávek. Dle našeho názoru by měl být cílem stav, kdy by prostředky na aktivní politiku zaměstnanosti měly výrazně převyšovat výdaje na vyplácení podpor v nezaměstnanosti. Z hlediska možnosti příznivého ovlivňování trhu práce by bylo snižování objemu prostředků na aktivní politiku zaměstnanosti chybou. Připouštíme, že názor na tento problém v oblastech s nízkou mírou nezaměstnanosti (vč. Prahy) může být diametrálně rozdílný, ale v Ústeckém kraji je to stále velice potřebný systém s velkou účinností.

Tabulka IV/2 – Výdaje APZ dle jednotlivých nástrojů včetně závazků z minulého období (v tis. Kč)

nástroj APZ	rok 2004	pololetí 2005
SÚPM zřízená a vyhrazená zaměstnavateli	157 471	86 391
SÚPM zřízená uchazeči o zaměstnání - SVČ	15 306	4 796
SÚPM zřízená uchazeči o zaměstnání – SVČ se ZP	968	0
zabezpečení odborné praxe absolventů škol, učilišť a získání kvalifikace mladistvých	75 124	24 699
VPP	260 239	98 989
chráněné dílny a pracoviště pro občany se ZP	52 737	32 798
rekvalifikace	101 505	39 265
překlenovací příspěvek	111	193
Příspěvek na dopravu zaměstnanců	61	480
Příspěvek na zapracování	0	60
příspěvek při přechodu na nový podnikatelský program	0	0
ostatní (semináře, expertízy apod.)	26 663	26 026
Celkem	690 185	314 237

IV.2 Nově vytvořená pracovní místa v rámci jednotlivých nástrojů APZ

Tabulka IV/3.1 - Počet vytvořených pracovních míst v rámci jednotlivých nástrojů APZ s finančním příspěvkem úřadu práce

nástroj APZ (celkový počet nových pracovních míst)	rok 2004	pololetí 2005
SÚPM zřízená a vyhrazená zaměstnavateli	2 393	1 385
z toho SÚPM		
- absolventská praxe v organizačních složkách státu a příspěvkových organizacích	279	-
SÚPM zřízená uchazeči o zaměstnání - SVČ	304	111
SÚPM zřízená uchazeči o zaměstnání – SVČ se ZP	15	3
místa pro zabezpečení odborné praxe absolventů škol, učilišť a získání kvalifikace mladistvých	1 235	19
místa v rámci VPP	4 597	2 699
místa pro občany se ZP v chráněných dílnách a pracovištích (vytvoření)	289	63
Celkem	8 833	4 280

Z tabulky je patrné, že největší podíl na APZ mají stále veřejně prospěšné práce, a to jak z hlediska vynaložených prostředků, tak i z hlediska počtu vytvořených pracovních míst. Velkou měrou se na APZ podílí také nástroj APZ - příspěvek na vyhrazená společensky účelná pracovní místa.

Tabulka IV/3.2 - Příspěvky poskytované v rámci APZ, které vstoupily v platnost od 1.10.2004 v souvislosti s přijetím zákona č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti

nástroj APZ ukazatel (celkový počet)	pololetí 2005
osoby s příspěvkem	
překlenovací příspěvek	20
příspěvek na zapracování	7
příspěvek při přechodu na nový podnikatelský program	0
příspěvek na provoz CHPD,CHPM	1 143
příspěvek na dopravu zaměstnanců	112

Z této tabulky vyplývá, že nové nástroje aktivní politiky zaměstnanosti, které vznikly v rámci nového zákona o zaměstnanosti, zatím nebyly v praxi příliš využívány. Důvodem bude patrně zatím menší povědomí zaměstnavatelů o těchto nástrojích a poměrně krátký čas na jejich realizaci na konci rozpočtového roku. Teprve letošní rok ukáže do jaké míry budou mít zaměstnavatelé o tyto nové nástroje aktivní politiky zaměstnanosti zájem a jaký bude jejich praktický význam.

IV.3 Rekvalifikace

Tabulka IV/4.1 - Rekvalifikace uchazečů o zaměstnání a zaměstnanců

ukazatel	rok 2004	pololetí 2005
<i>rekvalifikace uchazečů o zaměstnání</i>		
počet uchazečů zařazených do rekvalifikací	7 489	2 816
z toho: ženy	4 489	1 536
absolventi škol a mladiství	1 170	342
osoby se ZPS (resp. osoby se ZP)	497	195
rekvalifikaci ukončilo celkem	6 207	2 269
z toho úspěšně	5 439	1 978
počet uchazečů umístěných po rekvalifikaci ¹⁾	4 217	1 422
<i>rekvalifikace zájemců o zaměstnání</i>		
počet zájemců zařazených do rekvalifikací	3	308
rekvalifikaci ukončilo celkem	1	247
z toho úspěšně	0	224
počet zájemců umístěných po rekvalifikaci	0	170
<i>rekvalifikace zaměstnanců</i>		
počet zaměstnavatelů	13	17
počet zaměstnanců zařazených do rekvalifikací	123	38
rekvalifikaci ukončilo celkem	98	25
z toho úspěšně	98	25

¹⁾ Do 12 měsíců po ukončení rekvalifikace

Význam rekvalifikací musí být v souladu s potřebami trhu práce. Směřování prostředků APZ by se mělo v nejbližší době změnit tak, aby byl kladen větší důraz na další vzdělávání uchazečů o práci, a to i za cenu menšího počtu pracovních míst podporovaných z prostředků APZ, i když i tato místa zůstanou významným prostředkem při pomoci k návratu evidovaných uchazečů na trh práce. Koneckonců cílem aktivní politiky zaměstnanosti je zvýšení zaměstnatelnosti a jistě není sporu o tom, že kvalifikovaný a odborně připravený uchazeč, který se umí orientovat na trhu práce, má mnohonásobně vyšší šanci najít pracovní uplatnění. Pro další vzdělávání uchazečů je a bude v hojné míře využíváno prostředků z Evropského sociálního fondu. Využívání těchto prostředků výrazně zlepší situaci v oblasti dalšího vzdělávání uchazečů o zaměstnání.

V. PROGNOZA VÝVOJE TRHU PRÁCE V DALŠÍM OBDOBÍ

V.1 *Předpokládaný vývoj ve Vašem kraji – očekávané ovlivňující celorepublikové a místní faktory.*

Ve druhém pololetí roku 2005 očekáváme, po nárůstu nezaměstnanosti v červenci, způsobeném zejména příchodem nových absolventů na trh práce, její stabilizaci a poté mírný pokles v důsledku uplatňování nástrojů. **Další nárůst** nezaměstnanosti by se měl objevit až v měsíci listopadu či prosinci, v souvislosti s ukončováním sezónních prací a ukončováním dohod APZ. Z vývoje nezaměstnanosti v uplynulých letech lze odvodit, že nezaměstnanost v následujícím období vzroste, a to zhruba o 0,3 procentního bodu.

Lze očekávat mírný nárůst počtu pracovních míst v kraji, která vznikají zejména v průmyslových zónách.

Po loňských zkušenostech se zatím ukazuje, že vstup České republiky do Evropské unie měl příznivý dopad na českou ekonomiku. V našem kraji se zvýšil počet nových investorů, a tím také vznik nových pracovních příležitostí. Zatím není důvod předpokládat, že by se tento příznivý trend měl v letošním roce změnit. Zdá se, že se naši zaměstnavatelé dobře vyrovnali nejen se vstupem do Unie, ale z hlediska exportu i s „nepříznivým“ příznivým vývojem kursu koruny vůči dolaru a euru. Naopak firmy využily větší možnost uplatnění na evropských trzích a po mnoha letech byl vývoz zboží větší než jeho dovoz, což je také z hlediska dalšího ekonomického vývoje příznivý indikátor.

V.2 *Nejvíce ohrožené skupiny uchazečů o zaměstnání a situace v nejohroženějších mikroregionech.*

Hlavní skupinou uchazečů budou i nadále dlouhodobě evidovaní uchazeči, absolventi, uchazeči se ZP a především nekvalifikovaní uchazeči se základním vzděláním. Na nezaměstnanost této skupiny působí vysoká míra zdanění práce, která vytlačuje pracovní sílu s nižší kvalifikací z trhu práce směrem k pobírání sociálních dávek. Právě těmto nejproblematictějšími skupinám uchazečů o zaměstnání bude nutno věnovat zvýšenou pozornost.

Velkým problémem do budoucna se jeví skupina uchazečů starších 50. let, kde hrozí zvyšování jejich počtu v důsledku průběžného propouštění a nezájmu zaměstnavatelů o jejich uplatnění.

V.3 *Dvě varianty možného vývoje nezaměstnanosti.*

Předpokládané varianty možného vývoje nezaměstnanosti jsou uvedeny v následující tabulce. Optimistická varianta počítá s tím, že na nezaměstnanosti se bude podílet kromě sezónních vlivů i příznivý ekonomický vývoj. Pesimistická varianta kalkuluje s tím, že příznivá ekonomická situace se změní, dojde k zániku firem a pracovních míst. Speciálně se jedná o nedořešený problém energetického programu státu, a to jak bude rozhodnuto o zachování ekologických limitů těžby, o alternativních zdrojích a podobně.

Tabulka V/1 - Předpokládaný vývoj nezaměstnanosti v dalším období

očekávaný stav k	mírnější varianta				pesimističtější varianta			
	počet evidovaných uchazečů celkem	z toho dosažitelní	míra nezaměstnanosti v % podle		počet evidovaných uchazečů celkem	z toho dosažitelní	míra nezaměstnanosti v % podle	
			staré metodiky	nové metodiky			staré metodiky	nové metodiky
31.12.2005	73 000	69 000	17,0	15,8	80 000	76 000	19,7	18,5
30.6.2006	69 000	65 000	16,2	15,0	73 000	69 000	17,0	15,8